Изх. №: 084 / 18.09.2026 г.

НА ВНИМАНИЕТО НА:

Г-Н РУМЕН РАДЕВ

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА Р. БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ ДО:

Д-Р ИНЖ. РОСИЦА КАРАМФИЛОВА-БЛАГОВА

МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Г-ЖА ИВА ПЕТРОВА

МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА НА Р. БЪЛГАРИЯ

Г-Н АЛЕКСАНДЪР ПУЛЕВ

МИНИСТЪР НА ИКОНОМИКАТА, ИНВЕСТИЦИИТЕ И ИНДУСТРИЯТА НА Р. БЪЛГАРИЯ

Г-Н ИВАН ШИШКОВ

МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО НА Р. БЪЛГАРИЯ

Г-Н ПЛАМЕН АБРОВСКИ

МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ НА Р. БЪЛГАРИЯ

Г-ЖА КАТЯ ИВКОВА

МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

Г-ЖА РУМЯНА ПЕТРОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ПО ЕНЕРГЕТИКА КЪМ НС

ОТНОСНО: Публикувано на 11.09.2026 г. съобщение от МОСВ за „нов подход“ при планиране развитието на вятърната и слънчевата енергия

УВАЖАЕМИ Г-Н РАДЕВ,

С настоящата позиция Българска ветроенергийна асоциация (БГВЕА) изразява своето категорично несъгласие и остра загриженост във връзка с публикуваното на 11 септември съобщение на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите за нов подход

при планиране развитието на вятърната и слънчевата енергия. Считаме, че позицията съдържа редица внушения относно човешкото здраве, продоволствената сигурност и необходимостта от допълнителни ограничения върху ВЕИ проектите, без да са представени необходимите научни, икономически и статистически анализи. Определяме този подход като неприемлив за една държавна институция опит да се създаде изкуствено и необосновано с научни, статистически и съпоставителни данни противопоставяне на между развитието на ВЕИ и в частност вятърната енергетика, от една страна, и земеделието, екологията и здравеопазването, от друга, създавайки напълно погрешна представа в обществото за въздействието на вятърната енергетика.

Междуведомствената работна група е създадена по инициатива на МОСВ със Заповед № Р-123 от 5 август 2026 г. на министър-председателя, с мандат да анализира действащата нормативна рамка и да предложи превантивни мерки и възможности за нормативно уреждане. Към 11 септември – датата на публикацията на МОСВ – не са представени публично анализ, оценка на въздействието или конкретни предложения на работната група. Въпреки това публикацията на министерството вече очертава възможни промени по отношение на земеделските и горските територии, екологично чувствителните зони и пространственото развитие на ВЕИ.

Настояваме за незабавно преразглеждане и корекция на изнесените данни, като обръщаме внимание на следните пропуски и критични фактологични несъответствия:

I. Липса на доказателства относно конфликт с човешкото здраве

В публикувана информация на интернет страницата на МОСВ многократно се използва терминът „човешко здраве“, без да се посочват конкретни здравни рискове и научни изследвания. Същевременно международният научен консенсус не установява доказана причинно-следствена връзка между нормално експлоатирани фотоволтаични и вятърни електроцентрали и възникване на заболявания сред населението. Налице са предимно анализи относно шумов комфорт и визуално въздействие. Напомняме, че България отново заема първото място в ЕС по преждевременна смъртност от замърсяване на атмосферния въздух с ФПЧ според последния доклад на Европейския парламент, като основни източници на замърсяване са изгарянето на дърва и въглища за битово отопление, както и производството на електроенергия от въглищни централи. Според данните 100% от населението в България диша въздух извън нормите на Световната здравна организация, а жертвите са 143 на 100 000 души, или 9219 смътни случая на година, които могат да бъдат предотвратени при насочване на усилията на МОСВ в необходимата посока.

II. Липса на доказателства за конфликт със земеделието и продоволствената сигурност

МОСВ изтъква необходимост от защита на продоволствената сигурност, като същевременно не представя данни, които да показват конкретен риск. В публикацията отсъства оценка на въздействието, анализ на загубена продукция, модел за отражение върху производството на храни или сравнение между ползите и разходите от инвестициите във ВЕИ. Без

такъв анализ не могат да се правят категорични изводи за риск за продоволствената сигурност, за какъвто се намеква в публикацията на Министерството.

В представената информация тенденциозно липсват данни за реално заетата площ от вятърни електроцентрали (ВяЕЦ), а се посочват единствено че за периода 2020–2025 г. са променени около 81 436 дка земеделски земи за нуждите на ВЕИ. Напомняме, че вятърната енергия има най-малкия пространствен отпечатък от всички възобновяеми енергийни технологии и за воденето на информиран разговор е необходимо да се посочи именно конкретният пространствен отпечатък на вятърните централи. Считаме че отсъствието на подобни публично данни отваря единствено пространство за спекулации и необосновани страхове за конфликт със земеделските площи. Въпреки че държавата не поддържа публична и достъпна информация за точния брой инсталирани вятърни турбини, която може да ползваме, по експертна оценка на БГВЕА те са около 350 на територията на цялата страна. При средно заемана площ от 3 дка за един генератор (включваща фундамент, път за достъп и кранова площадка), **общата физически заета площ от всички вятърни паркове в България е около 1000 декара**. Спрямо общия земеделски фонд на страната (около 52 млн. декара), това представлява **под 0,002% (две хилядни от процента)** от общата земеделска земя в България — площ, която е статистически пренебрежима, докато същевременно позволява нормалното продължаване на земеделските дейности непосредствено до самата основа на турбината. Изграждането на още толкова турбини със съвременните технологични параметри от 7-8 МВт, ще означава нови над 2500 МВт вятърно производство, които ще заемат още **1000 декара**, или **под 0,002%** общия земеделски фонд на страната. Категорично се обявяваме срещу всякакви твърдения, които казват, че тези хилядни от процента биха оказали каквото и да е застрашаване на дейностите по производството на храни.

Използваме случая да напомним на отговорните институции за ползата от вятърната енергия, а именно вятърната енергия е технология за производство на електроенергия, която позволява пълноценно двойно използване на земята и запазване на основното ѝ предназначение. По данни на ЕК 97-98% от площта около генераторите остава достъпна за селско стопанство. Практиката в България (напр. в региона на Каварна и Суворово) доказва, че около турбините безпроблемно се отглеждат пшеница, царевица, слънчоглед, зеленчуци и овошки, като няма данни добивите да са повлияни негативно по какъвто и да е начин *Освен това, отпечатъкът на технологията е напълно реверсивен в възможен в рамките на няколко месеца (за разлика от технологии като ТЕЦ и АЕЦ).* Особено важно за МОСВ – вятърната енергия не генерира никакви вредни емисии (ФПЧ, SO2, NOx), не създава радиоактивни или токсични отпадъци и, много важно за България в условията на засушаване, за разлика от други технологии **не потребява никаква вода за охлаждане** или производствени нужди.

Като допълнение на нашата аргументация, представяме на Ваше внимание изведени данни от Евростат, които показват, че проблемите със земеделския сектор са далеч по-различни и че най-силно развитите аграрни икономики в ЕС едновременно са и сред лидерите по инсталирани ВЕИ мощности.

Съпоставка между държави от ЕС

Държава	Земя със селскостопанско предназначение (млн. дка)	Стойност на аграрна продукция (млрд. евро)	Стойност на аграрна продукция от декар в евро	ФЕЦ (GW)	ВяЕЦ (GW)
България	52	5.1	98	5.6	0.7
Нидерландия	18	42.1	2333	25.9	11.8
Гърция	~50	15.0	300	~9-10	~5-6
Румъния	~130	23,2	178	~5-6	~3-4
Германия	166	76.8	462	117	77.9

Тези факти показват, че не съществува корелация между развитието на ВЕИ и застрашаването на земеделието. Показателно е сравнението с Гърция. Двете държави имат сходна площ земеделска земя. Гърция обаче създава приблизително три пъти по-висока стойност на земеделска продукция от декар, като едновременно с това разполага с над два пъти повече фотоволтаични и над осем пъти повече вятърни мощности. Нидерландия има около три пъти по-малко земеделска земя от България, но многократно по-висока стойност на аграрната продукция от декар, паралелно с около 25 GW фотоволтаични и 12 GW вятърни мощности.

Публикацията създава предпоставки за конфликт между различните икономически сектори, като предоставя предимство на определени дейности за сметка на други. Например земеделието и дърводобивът също представляват важни икономически сектори, които използват земята за постигане както на икономически, така и на обществени цели. В този контекст следва да се отчете, че и Министерството на икономиката и индустрията е заинтересована страна, тъй като предлаганите мерки могат да окажат пряко въздействие върху стопанската дейност и развитието на различни икономически отрасли.

III. Несъответствие с европейските, националните и правителствените цели

Предложенията на междуведомствената работна група следва да бъдат съобразени с действащото законодателство, решенията на Народното събрание и европейската нормативна рамка. Политиките на Европейския съюз поставят акцент върху ускорено развитие на възобновяемата енергия като инструмент за енергийна независимост, конкурентоспособност и декарбонизация. България като страна членка на Съюза е задължена да следва европейското законодателство, като се стреми към предвидима регулаторна рамка, съвместима с тези цели.

Правителството последователно заявява намерение за намаляване на административната тежест, подобряване на инвестиционната среда, насърчаване на индустриалната декарбонизация, модернизиране на индустрията и внедряването на нови технологии, привличане на инвестиции.

В този контекст предложенията за нови ограничения следва да бъдат подкрепени с изчерпателни доказателства и оценка на въздействието. Още повече, на 4 септември Комисията по енергетика в Народното събрание подкрепи на първо четене изменения в Закона за енергията от възобновяеми източници. Законопроектът разглежда именно режима за развитие на нови ВЕИ проекти и въвеждането на зони за тяхното ускорено развитие. Промените са свързани и с ангажиментите на България по НПВУ и европейската Директива за възобновяема енергия (RED III). Ако МОСВ има предложения за промени в режима за развитие на ВЕИ, логично е те да бъдат представени и аргументирани в рамките на текущия законодателен процес. Негативен сигнал към инвеститорите е Народното събрание да разглежда законодателни промени за ускоряване на инвестициите, докато паралелно МОСВ обсъжда „нов подход“ за ВЕИ.

IV. Сериозно нарушаване на инвестиционния климат

През последните години ВЕИ секторът в България е инвестирал милиарди евро частен капитал, насочен към модернизиране на енергийната инфраструктура, увеличаване на местното производство на електроенергия и повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез намаляване на цените на електроенергията на едро. Тези инвестиции са резултат от национални и чуждестранни предприемачи, които са взели решения въз основа на съществуващата нормативна рамка. Още поне 3 млрд. евро нови инвестиции могат да бъдат привлечени до края на десетилетието в проекти за производство на електроенергия от вятър и слънце – при ясни, стабилни и предвидими правила. Публични изявления за бъдещи ограничения, основани на недоказани рискове, могат да бъдат възприети като сигнал за регулаторна нестабилност.

V. Липса на институции с ключова компетентност в състава на работната група

Споделяме заявената от МОСВ необходимост развитието на ВЕИ да бъде разглеждано комплексно, но за съжаление, реално не виждаме да се прилага такъв подход на практика. Един комплексен подход трябва да отчита с еднаква тежест защитата на природата, земеделието и човешкото здраве, но и енергийната сигурност, цената на електроенергията, конкурентоспособността на българската икономика, необходимостта от нови генериращи мощности, европейските цели за декарбонизация и ефекта върху инвестиционната среда. Въпреки взетото решение от Министерски съвет на заседание от 05.08.2026 г, с което Правителството определя Министерството на икономиката, инвестициите и индустрията за Единно звено за контакт по стратегически проекти за технологии с нулеви нетни емисии, което ще подпомага и координира процеса по издаване на разрешения за производствени проекти в областта на 19 ключови технологии за нулеви нетни емисии, сред които технологии за слънчева и вятърна енергия, МИИИ не са включени в състава на работната група. Освен допълване на представителите на изпълнителната власт, БГВЕА счита за задължително да се преразгледа избрания формат на работната група и в спешен порядък да бъде трансформирана във формат,

който да позволи официалното включване в състава на работната група на представители на БГВЕА, за да се гарантира прозрачност, секторна експертиза и работещи решения.

VI. Вятърните централи използват най-модерните системи за опазване на биоразнообразието

Съвременните вятърни проекти инвестират в технологии, които липсват в много други сектори. Практика е внедряването са иновативни радарни системи и системи за ранно предупреждение, които автоматично спират турбините при приближаване на ята птици. Тези системи доказано минимизират риска от сблъсък и правят съвместното съществуване на вятърните паркове и мигриращите видове напълно възможно и безопасно. Това твърдение се потвърждава безспорно и от реални научнобазирани данни за влиянието на ветрогенераторите в защитена зона „Калиакра“, разположена на миграционен път *Via Pontica. Методиката на мониторинг е оценена от независим експерт, нает от МОСВ (Dr. Stefan Shindler). Данните от него* са признати и от Постоянния комитет към Бернската конвенция, който по време на 45-о си заседание през декември 2025 г. препотвърди официалното закриване на досието за Калиакра, отчитайки резултатите от независимото научно проучване, доказващо, че „смъртността от сблъсък по българския коридор е ниска, няма данни за загиване на уязвими видове и не се наблюдават бариерни ефекти или изместване“.

<u>С оглед на гореизложеното и предоставената аргументация, Българска ветроенергийна асоциация настоява за:</u>

1) Изнесената информация на сайта на МОСВ да бъде публично коригирана, за да отразява обективната реалност — ползата от вятърната енергия като технологията с най-висока ефективност спрямо заеманата площ и ключов стълб за енергийната сигурност на България с минимално отражение върху човешкото здраве и биоразнообразието. Настояваме да бъдат посочени актуални и конкретни данни за площта на земеделските земи с променено предназначение за изграждане на обекти за производство на енергия от вятърна енергия за периода 2020-2025 г. и площта на горските територии с променено предназначение за изграждане на обекти за производство на енергия от вятърна енергия за периода 2020-2025 г., за да се даде публична информация, която да опровергае всички неверни твърдения.
2) БГВЕА настоява създадената със Заповед №Р-123 от 5 август 2026 г. на министър-председателя междуведомствена група в спешен порядък да бъде трансформирана във формат, който да позволи официалното включване в състава на работната група представители на БГВЕА, за да се гарантира прозрачност, секторна експертиза и работещи решения.
3) Призоваваме МОСВ да публикува пълната научна, статистическа и икономическа обосновка на своите твърдения, базирана на актуални данни. Настояваме всички

бъдещи предложения за ограничения да бъдат придружени от оценка на въздействието, международни сравнения и публичен експертен дебат. Подкрепяме разумното пространствено планиране, но се противопоставяме на регулаторни инициативи, основани на недоказани предположения и внушения.

БГВЕА остава на разположение за конструктивен диалог и предоставяне на секторна експертиза. Убедени сме, че решенията за бъдещото развитие на вятърната енергия в България следва да бъдат основани на обективни данни, научни доказателства и прозрачна оценка на въздействието, при отчитане както на екологичните, така и на енергийните и икономическите интереси на страната.

С уважение,

Миглена Стоилова
Председател на УС на БГВЕА